

Kauhajoen Vesihuolto Oy
PL 500 61801 Kauhajoki
vesihuolto@kauhajoki.fi

Tarkkailuohjelman hyväksyminen, Lamminmaan pohjavedenottamo, Kauhajoki

1 Asia

Päätös Kauhajoen Vesihuolto Oy:n Lamminmaan vedenottamon tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä

2 Hakija

Kauhajoen Vesihuolto Oy

3 Asian vireille tulo

Kauhajoen Vesihuolto Oy on 7.1.2026 toimittanut Lamminmaan vedenottamon tarkkailuohjelman hyväksyttäväksi Lupa- ja valvontavirastoon.

4 Tarkkailua koskevat luvat

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 30.9.2025 myöntänyt Kauhajoen Vesihuolto Oy:lle luvan (141/2025, dnro LSSAVI/13068/2024) pohjavedenottamon rakentamiselle ja pohjaveden ottamiselle Lamminmaan vedenottamosta Pitkämönkangas-Keltamäen (1030151) pohjavesialueella.

Lupamääräyksen 1 mukaan pohjavettä saa ottaa kaivoista kuukausikeskiarvona laskettuna yhteensä enintään 1 000 m³/d.

Lupamääräyksen 6 mukaan luvanhaltijan on tarkkailtava vedenoton vaikutuksia pohja- ja pintavesioloihin valtion valvontaviranomaisen hyväksymän tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen saatua lainvoiman. Tarkkailu tulee aloittaa vähintään vuosi ennen vedenoton aloittamista. Tarkkailuun tulee sisällyttää Pitkämönluoman ja lähteiden vesitaseen osalta ainakin seuraavat asiat: Vedenottoaikan ja luonnonsuojelun alueen (Latva-Äijö YSA261357) välille tulee tarvittaessa asentaa 1–2 pohjaveden havaintoputkea. Luonnonsuojelun alueen yläpuolisesta uomasta ja lähteistä tulevaa virtaamaa tulee seurata esim. mittapadon avulla. Mahdollisten uusien havaintoputkien ja mittapatojen yms. asentamisesta tulee sopia maanomistajien kanssa. Tarkkailusuunnitelma tulee laatia siten, että sillä pystytään määrittämään Pitkämönluoman yläpuolelta ja lähteistä purkautuvan pohjaveden määrä sekä vedenoton vaikutus siihen. Tarkkailun avulla tai muulla tavoin

luotettavasti tulee määrittää Pitkämönluoman minimivirtaama luonnonsuojelualueen kohdalla.

5 Lupa- ja valvontaviraston toimivalta

Valtion aluehallinnon uudistuksen myötä valtion valvontaviranomaisen tehtäviä hoitaa nykyisin Lupa- ja valvontavirasto.

6 Tarkkailusuunnitelma

Vedenottomäärä

Vedenottamolta pumpattu vesimäärä kirjataan vuorokausikulutuksena ja kuukausi- sekä vuosikeskiarvona laskettuna.

Pohjaveden pinnankorkeus

Pitkämönkangas-Keltamäen pohjavesialueella pohjaveden pinnan korkeutta tarkkaillaan 11 pohjaveden havaintoputkesta (Pima 3, Pima 7, Pima 6, Lamminmaan vo:n vanha kaivo, PKHP 12, Pima 9, HP 401, Pima, 10, HP 1/26, PKHP 11 ja PKHP 14) sekä kolmesta vedenottamon kaivosta (HP 21/11, 5/13 ja 7/13). Pohjaveden pinnan korkeus mitataan neljä kertaa vuodessa (tammi-helmikuu, huhti-toukokuu, heinä-elokuu ja lokamarraskuu). Vedenoton alkaessa mittaukset tehdään ensimmäisen vuoden ajan kerran kuukaudessa. Tarkkailu aloitetaan vuosi ennen vedenoton aloittamista. Vedenottamon kaivoista mittaus tehdään jatkuvatoimisena. Havaintoputkien päiden korkeustasot mitataan tarpeen mukaan ennen tarkkailun aloittamista (N60).

Pohjaveden laatu

Lamminmaan vedenottamosta pumpattavan raakaveden laatua seurataan kulloinkin voimassa olevan Kauhajoen Vesihuolto Oy:n käyttötarkkailun sekä terveysvalvontaviranomaisen valvontaohjelman mukaan (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 1352/2015 talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista). Valvontatutkimusohjelman hyväksyy talousveden valvonnasta vastaava terveydensuojeluviranomainen ja se päivitetään viiden vuoden välein. Nykyinen valvontatutkimus- ja käyttötarkkailuohjelma on laadittu vuosille 2020–2025. Nykyisen ohjelman mukaan vedenottamoilta pumpattavasta vedestä tutkitaan neljä kertaa vuodessa *Esherichia coli*, koliformiset bakteerit 37°C, heterotrofinen pesäkeluku 22°C, pH, sameus ja lämpötila. Kaksi kertaa vuodessa tutkitaan hiilidioksidi ja alkaliteetti. Kerran vuodessa tutkitaan nitriitti.

Tarkkailuohjelman analyysivalikoimaan esitetään lisättäväksi torjunta-aineet, kloridi ja alumiini kerran vuodessa sekä CODMn, rauta, mangaani, sameus ja happi neljä kertaa vuodessa kaivokohtaisesti tutkittuna.

Purojen ja lähteiden virtaamat

Vedenoton vaikutusta Pitkämönluoman virtaamaan ja luonnonsuojelualueen sekä lähteiden vesitalouteen seurataan virtaamamittauksilla pisteistä V1, V2, V3, V4 ja V5. Virtaamamittaukset tehdään neljä kertaa vuodessa (tammi-helmikuu, huhti-toukokuu,

heinä-elokuu, ja loka-marraskuu). Tarkkailu aloitetaan vuosi ennen vedenoton käynnistämistä.

Lähdekasvillisuus

Latva-Äijö YSA261357 luonnonsuojelualueen kohdalla sijaitsevan allikkolähteen alueella tehdään kasvillisuuden ja eliöstön inventointi biologin toimesta kasvukaudella ennen vedenoton aloittamista. Inventoinnissa selvitetään pohjavedestä riippuvaiset uhanalaiset ja huomionarvoiset kasvilajit sekä pohjaeliöstö. Inventointi uusitaan vedenoton alkamisen jälkeen ennen vedenoton lupapäätöksen lupamääräysten tarkistamishakemuksen jättämistä.

7 Asian käsittely

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt lausunnot Lamminmaan vedenottamon tarkkailusuunnitelmasta Kauhajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä Kauhajoen kaupungin ympäristöterveydenhuoltoviranomaiselta 3.3.2026.

Kauhajoen kaupungin Ympäristöpalvelut on lausunut 26.3.2026 seuraavaa:

- Pintavesien virtaama-, kalasto-, lähdekasvillisuus- ja eliöstötarkkailuun liittyvät toimenpiteet sekä raportointisuunnitelma vaikuttavat riittävältä.
- Havaintoputkien päiden korkeustasot tulee ilmoittaa korkeusjärjestelmässä N2000 eikä N60 niin kuin tarkkailuohjelman kohdassa 4.1 on kerrottu. Tällöin korkeudet ovat yhteneviä mm. nykyään käytössä olevien kartta-aineistojen kanssa.
- Tarkkailuohjelman kohtaa 4.3 tulisi korjata seuraavasti: Nykyinen Kauhajoen Vesi Oy:n valvontatutkimus- ja näytteenottosuunnitelma on päivitetty (vuonna 2025) vuosille 2026–2031, jolloin myös käyttötarkkailusuunnitelmaa on tarkistettu.
- Mikrobeista puuttuvat enterokokit, jotka ovat nykyään käyttötarkkailusuunnitelmassa 4 krt/vuodessa otettava muuttujia.
- Torjunta-aineet nähdään hyvänä lisäyksenä käyttötarkkailuohjelmaan. Erityisesti 26.2.2026 päivätyssä, FCG:n laatimassa Kauhajoen entistä taimitarhaa koskevassa maaperän pilaantuneisuutta koskevassa tutkimusraportissa esille nousseita korkeita heksaklooribentseeni-, dietyylitoluamidi- ja atratsiinipitoisuuksia sekä niiden hajoamistuotteita on syytä tarkkailla säännöllisesti. Alussa tiuhemmin ja, jos aineita ei havaita, harvennetulla tarkkailutahdilla.
- Lisäksi käyttötarkkailuohjelmassa pitäisi ottaa huomioon harrastekäytössä olevan lentokentän ja Seututie 672 aiheuttamat riskit pohjavedelle esim. öljy- ja kemikaalivahingot. Ennen vedenottoa aloitusta olevan pohjaveden laatu tulisi olla selvitettyä riittävästi, jotta mahdollisen onnettomuuden aiheuttamat muutokset voidaan luotettavasti todeta.

Kauhajoen kaupungin Ympäristöpalvelut toimii asiassa sekä kunnan ympäristönsuojeluetta ympäristöterveydenhuoltoviranomaisena, ja lausunnon ovat laatineet ympäristöterveystarkastaja ja ympäristötarkastaja.

Lupa- ja valvontavirasto ei ole lähettänyt Kauhajoen kaupungin ympäristöpalveluiden lausuntoa vastineelle Kauhajoen Vesihuolto Oy:lle.

8 Lupa- ja valvontaviraston ratkaisu

Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy esitetyn Lamminmaan vedenottamon tarkkailusuunnitelman seuraavin täsmennyksin:

- Vesipintojen korkeudet tulee ilmoittaa N2000-järjestelmässä.
- Pohjaveden pinnankorkeuden mittaukset sekä purojen ja lähteiden virtaamamittaukset tulee tehdä kerran kuukaudessa vuoden ajan ennen vedenoton aloittamista.
- Pohjaveden pinnankorkeuden mittaukset ja purojen ja lähteiden virtaamamittaukset tulee tehdä kerran kuukaudessa kahden vuoden ajan vedenoton aloittamisen jälkeen. Tämän jälkeen mittaukset tulee tehdä kuusi kertaa vuodessa eli noin kahden kuukauden välein.
- Virtaamamittausten toteuttamistapa tulee kuvata vuosiraportissa ja/tai tuloksia toimitettaessa. Mittaukset tulee tehdä aina samalla menetelmällä. Eri mittauspisteissä voidaan tarvittaessa käyttää eri menetelmiä, jos sama menetelmä ei sovellu kaikkiin pisteisiin.
- Lamminmaan vedenottamon raakaveden laadun valvontatutkimusohjelman mukaisen vedenlaatututkimuksen lisäksi näytteestä tulee tutkia ammoniumtyppi ja nitraatti sekä öljyhiilivedyt vähintään kerran vuodessa.
- Vedenlaatutulokset tulee toimittaa sähköisesti suoraan laboratorion siirtotiedostona ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmään POVET/Pisara viimeistään vuosiraportin yhteydessä.
- Jos Kauhajoen Vesihuolto Oy:n talousveden valvontatutkimusohjelmaa muutetaan Lamminmaan vedenottamon raakavesiseurannan osalta, tulee muutos toimittaa tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.
- Tarkkailuohjelman muutoksista tulee sopia kirjallisesti Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Suosittelavaa on, että lähdekasvillisuuden uusintainventointi tehdään mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa ennen lupamääräysten tarkistamishakemuksen jättämistä. Inventointiajankohdan tulisi kuitenkin olla kasvukaudella kesäkuun alkupuolen ja elokuun välisenä aikana.

9 Ratkaisun perustelut

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että ehdotettu tarkkailusuunnitelma, tarkkailupäätöksessä esitetyin täsmennyksin, antaa ennalta arvioiden riittävät tiedot vedenoton vaikutuksista pohjaveden laatuun ja määrään, Pitkämönluoman virtaamaan sekä luonnonsuojelualueen ja lähteiden vesitalouteen.

Pinnankorkeudet tulee ilmoittaa korkeusjärjestelmässä N2000, joka on uusin yleisesti käytössä oleva korkeusjärjestelmä ja yhteensopiva viranomaisten käyttämien tietojärjestelmien ja kartta-aineistojen kanssa.

Pohjaveden pinnankorkeuden mittaukset ja lähteiden ja purojen virtaamamittaukset tulee tehdä kerran kuukaudessa vuoden ajan ennen vedenoton aloittamista, jotta pohjavedenpinnan luontaisesta korkeusvaihtelusta ja Pitkämönluoman luonnontilaisesta virtaamavaihtelusta ja erityisesti alivirtaamasta saadaan tietoa. Tarkkailua tulee jatkaa kerran kuukaudessa kahden vuoden ajan vedenoton aloittamisen jälkeen, koska vedenotolla voi olla vaikutusta Pitkämönluoman virtaamaan sekä pohjavedestä riippuvaisiin maaekosysteemeihin, ja vaikutus voi vaihdella yleisen vesitilanteen mukaan. Kaksi vuotta vedenoton aloittamisen jälkeen tarkkailutiheyttä voidaan harventaa kuuteen kertaan vuodessa, jolloin mittaukset tehdään noin kahden kuukauden välein. Tarkkailutiheys on tarkkailusuunnitelmassa esitettyä suurempi, koska vedenotto voi vaikuttaa Pitkämönluoman virtaamaan ja pohjavedestä riippuvaisiin maaekosysteemeihin eikä neljä kertaa vuodessa tehtävällä tarkkailulla saada riittävää tietoa vaikutuksesta. Tarkkailun tulosten perusteella tarkkailutiheyttä voidaan myöhemmin muuttaa tämän päätöksen kohdan 10 mukaisella tarkkailuohjelman muutosmenettelyllä.

Virtaamamittausten toteuttamistapa tulee kuvata vuosiraportissa ja/tai tulosten yhteydessä, jotta virtaamamittausten tulokset ovat vertailukelpoisia ja luotettavia.

Raakaveden laadun tarkkailuun lisätään nitriitin lisäksi myös ammonium ja nitraatti, koska typen yhdisteiden esiintymismuoto pohjavedessä voi vaihdella happitilanteen mukaan, ja Pitkämönkangas-Keltamäen pohjavesialueella on havaittu luonnontilaisesta kohonneita ammonium- ja nitraattipitoisuuksia. Raakaveden laadun tarkkailuun lisätään öljyhiilivedyt harrastekäytössä olevan lentokentän ja seututien 672 takia.

Päätöksessä on otettu huomioon Kauhajoen kaupungin Ympäristöpalveluiden lausunto.

10 Tarkkailuohjelman voimassaolo ja muuttaminen

Päätös on voimassa toistaiseksi. Tarkkailupäätöstä voidaan muuttaa luvanhaltijan, Lupa- ja valvontaviraston, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Tarkkailusuunnitelman muutosehdotus tulee toimittaa kirjallisesti hyväksyttäväksi Lupa- ja valvontavirastolle.

11 Päätöksen täytäntöönpano

Lupa- ja valvontavirasto määrää päätöksen vesilain 15 luvun 9 §:n perusteella noudatettavaksi oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta.

12 Sovelletut oikeusohjeet

Vesilaki (587/2011) 3 luku 12 §, 11 luku 22 §

Hallintolaki (434/2003) 34 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 (1177/2025)

13 Käsittelymaksu

664 euroa (8 h x 83 €/h)

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) ja sen perusteella annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 mukaisesti.

Päätökseen liittyvän asian käsittelystä perittävä maksu määräytyy tuntiveloitushinnan perusteella (83 €/h). Tarkkailuohjelman käsittelyyn on kulunut 8 tuntia.

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

14 Päätöksestä tiedottaminen

Päätös toimitetaan seuraaville tahoille:

Kauhajoen Vesihuolto Oy

Päätös toimitetaan tiedoksi seuraaville tahoille:

Kauhajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kauhajoen kaupungin ympäristöterveydenhuoltoviranomainen

Lounais-Suomen elinvoimakeskus

Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla päätöksen antopäivää seuraavasta arkipäivästä alkaen Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla sekä Kauhajoen kaupungin verkkosivuilla www.kauhajoki.fi.

Päätös ja kuulutus pidetään nähtävillä muutoksenhakuajan loppuun saakka.

15 Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus liitteineen on toimitettava Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi). Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä olevassa oikaisuvaatimusosoituksessa. Asian käsittelystä perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

16 Asiakirjan hyväksyntä

Päätöksen on esitellyt ylitarkastaja Tilda Rantataro ja ratkaissut ylitarkastaja Maria Mäkinen. Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

17 Liitteet

Oikaisuvaatimusohje

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/28305/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/28305/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Rantataro Tilda 20.04.2026 10:07

Ratkaisija Mäkinen Maria 20.04.2026 10:06

Liite Lupa- ja valvontaviraston päätökseen Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua päätöksen tehneeltä Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja.

Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava **Lupa- ja valvontavirastolle** kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tämän päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa perille postitse, sähköisesti, henkilökohtaisesti tai lähetin välityksellä. Postittaminen, toimittaminen sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän vastuulla. Jos oikaisuvaatimusta ei ole toimitettu määräajassa, se jätetään tutkimatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä (7) päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Jos asiakirja on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiannona, kuten viranomaisen järjestelmästä, asiakirja katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen järjestelmästä.

Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

1 Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä. Vaatimuksen täyttää myös sähköinen allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä ja eheyttä ole syytä epäillä.

2 Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys oikaisuvaatimusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- valtakirja, jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää asiamies.

3 Yhteystieto

Yhteystiedot:

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi